

Hjem > Landdistriktsmidler > 2013 > Optimering af mark- og kulturteknik > **Kapacitetsudnyttelse i maskinparken**

Kapacitetsudnyttelse i maskinparken

Anvendelse af kontrolleret trafik eller mindre maskiner kan reducere risikoen for strukturskader på jorden. Også her Promilleafgiftsfonden for landbrug kan samarbejde om maskinpark medvirke til at sænke omkostningerne.

Der kan muligvis opnås udbyttegevinster ved reduktion af den skadelige færdsel med tunge maskiner i marken. Denne færdsel kan nemlig give strukturskader på jorden med efterfølgende udbyttetab og problemer med vandlidende jorde.

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Der er flere veje til at undgå strukturskaderne

En vej er at anvende mindre maskiner, med mindre akselbelastning. Disse maskiner vil typisk have en mindre kapacitet, og dermed belastes hver dyrket ha med en relativt større lønandel, end ved anvendelse af maskiner med en højere kapacitet. Til gengæld vil disse maskiner være billigere i indkøb og muligvis også drift, hvorfor de i det samlede regnestykke ikke nødvendigvis behøver at være dyrere pr. ha end de større maskiner med højere kapacitet.

En anden vej er at anvende større, tungere maskiner der giver risiko for strukturskader, men til gengæld holde færdslen i faste kørespor, som ligger fast fra år til år.

Uanset hvilket form for kontrol med trafikken der påtænkes, vil det for det enkelte landbrug være afgørende hvilke fordele og ulemper der knytter sig til et givent valg, herunder hvilke økonomiske gevinster der kan hentes.

	Mindre maskiner med lav akselbelastning	Større maskiner i fast kørespor / kontrolleret trafik
Mindre areal dyrkes	Højere lønomkostninger pr. ha	Højere faste omkostninger grundet større maskiner Risiko for permanente skader i kørespor
	Reduktion af risiko for strukturskader	Lave lønomkostninger pr. ha Reduktion af risiko for strukturskader
Større areal dyrkes	Højere lønomkostninger pr. ha	Risiko for permanente skader i kørespor
	Reduktion af risiko for strukturskader	Reduktion af risiko for strukturskader

Som det ses af ovenstående tabel kan det være sværere for mindre landbrug af opnå maskinomkostninger på samme lave niveau som større bedrifter. En måde at håndtere denne problemstilling på kan være samarbejde om maskinparken, enten ved leje af maskiner eller et egentlig maskinfællesskab.

Som tabellen nedenfor illustrerer, betyder antallet af dyrkede ha en del for de samlede maskin- og arbejdsomkostninger. I tabellen vises de beregnede maskin- og arbejdsomkostninger ved brug af samme maskinpark på fire størrelser bedrifter: 50; 125, 250 og 500 ha. Der er tale om et beregningseksempel, hvor maskinparken er forsøgt tilpasset kontrolleret trafik ved dyrkning af 250 ha med salgsafgrøder og brug af redskaber med arbejdsbredder på 4, 6 og 24 m, og uden tilpasning af hjulbredde på mejetærsker.

	50 ha	125 ha	250 ha	500 ha
Maskin- og arbejdsomkostninger	11.587 kr. pr. ha	5.575 kr. pr. ha	3.571 kr. pr. ha	2.569 kr. pr. ha

Som det ses, er den samlede årlige anvendelse meget væsentlig for de totale omkostninger. Anvendelsen af en maskinpark tilpasset 250 ha, på væsentlig mindre eller væsentlig større arealer er ikke realistisk pga. for høje omkostninger på det lille areal, og for stor risiko for manglende rettidighed ved det store areal. Men eksemplet viser fint, at mindre bedrifter kan opnå nogle stordriftslignende gevinster ved at samarbejde om maskinparken og omkring redskaber og maskiner tilpasset kontrolleret trafik. Ved et maskinfællesskab er det meget vigtigt, at der er enighed om hvordan kontrolleret trafik skal implementeres, inden der foretages investeringer.

Der kan tilsvarende opnås gevinster ved samarbejde om mindre maskiner og redskaber, som ikke behøver at køre i kontrolleret trafik / faste kørespor. På samme måde som i eksemplet ovenfor kan der opnås en bedre kapacitetsudnyttelse og dermed lavere faste omkostninger til forrentning og afskrivning ved anvendelse på flere ha. Lønomkostningen i kr. pr. ha vil her være på et højere niveau end ved tilsvarende samarbejde om maskiner med en højere kapacitet.